

3. Den administrerende direktørs beretning til generalforsamling 2018

- regnskabs gennemgang

Tak for ordet.

Vi er nu nået til punkt 3 på dagsordenen, som er "Fremlæggelse af årsberetning og årsregnskab med revisionspåtegning til godkendelse".

Inden jeg går i gang med selve regnskabs gennemgangen, er der nogle formalia, der skal gennemgås.

På årsrapportens side 6 kan I se, at bestyrelsen og vi i direktionen har skrevet under på årsrapporten og således indstillet den til generalforsamlingens godkendelse. Bankens interne revisor har påtegnet årsrapporten for 2017 på side 11, og på side 8-10 har bankens eksterne revisorer – Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab ved statsautoriserede revisorer Anders Gjelstrup og Jakob Lindberg – underskrevet deres erklæring. Revisionserklæringerne er uden forbehold, fremhævelser eller særlige rapporteringsforpligtelser.

Og lad os så kigge nærmere på selve tallene. Her vil jeg ligesom tidligere år nøjes med at gennemgå udvalgte hoved- og nøgletal, som de er fremstillet på side 95, note 41, i årsrapporten, da det ellers vil blive alt for omfattende. Det fuldstændige regnskab fremgår af bankens årsrapport, som alle har fået udleveret et eksemplar af.

Jeg vil starte med et par ord om det, der må siges at være det væsentligste i vores regnskab – nemlig hvad der står på bundlinjen.

Og det vil jeg gøre med stor glæde, for banken kan i år præsentere et resultat, der er det bedste i adskillige år – ja faktisk er det, som Anders også nævnte, det bedste resultat i Danske Andelskassers Bank, siden banken gik på børsen i 2011.

100,8 mio. kroner kommer vi ud med i resultat før skat, og det er en fordobling af sidste års resultat på 50 mio. kr. før skat og dermed et resultat, som vi i bankens direktion og bestyrelse mener godt kan betegnes som tilfredsstillende.

Resultatet viser en positiv udvikling over stort set hele linjen, selv om det ekstremt lave renteniveau og bankens indlånsoverskud som udgangspunkt gør det ganske udfordrende at lave en god forrentning på den primære forretning. Fremgangen skyldes især lavere nedskrivninger som følge af bedre forhold for dansk landbrug samt en positiv udvikling i kursreguleringerne og stigende gebyrindtægter på grund af høj aktivitet.

Nedskrivningerne vender jeg tilbage til om lidt.

Først et par kommentarer til gebyrindtægterne, som er steget fra 228,7 mio. kr. i 2016 til 237,9 mio. kr. i 2017. Stigningen skal ses på baggrund af den øgede aktivitet i banken, hvor blandt andet øget udlånsaktivitet har resulteret i højere indtægter.

MiFID-reglerne har pr. 1. juli 2017 medført, at der er forbud mod, at banken modtager provision fra tredjemand, hvilket til gengæld har medført et fald i gebyrindtægterne i forbindelse med skønsmæssig porteføljepleje. Den bortfaldne provision er indtil videre absorberet af stigningen i øvrige gebyr- og provisionsindtægter.

Hvad angår kursreguleringerne, som også har haft en positiv effekt på årsresultatet, så havde banken i 2017 samlede kursgevinster på 3,8 mio. kr. mod et kurstab i 2016 på 21,7 mio. kr. Kursreguleringerne var i 2016 påvirket af kurstabet på 39,0 mio. kr. på bankens aktier i Sparinvest Holdings SE, men delvist opvejet af udbyttet på 17,8 mio. kr. I 2017 er kursreguleringerne påvirket af nedskrivningen af dagsværdien af andelskapitalen i Bankernes EDB Central (BEC) med 21,2 mio. kr.

På minussiden er resultatet påvirket af et fald i nettorenteindtægterne, som i 2017 udgør 331 mio. kr. mod 340 mio. kr. i 2016. Selv om udlånet er steget i 2017, er renteindtægterne altså faldet som følge af den hårde priskonkurrence. Renteudgifterne er også faldet, men opvejer ikke faldet i renteindtægterne.

På minussiden ses desuden en stigning i omkostningerne. Det vender jeg tilbage til senere.

En anden post, som har været stigende i 2017, er bankens udlån. Dette skyldes en kombination af bedre samfundskonjunkturer, en stor og målrettet indsats fra bankens medarbejdere og nogle gode produkter på hylderne.

Det er glædeligt, at væksten stiger, og at der er ved at komme gang i efterspørgslen på udlån igen. Vores udlån steg således med 5 % i 2017, og ser man alene på årets første ni måneder, oplevede vi en betydelig vækst i udlånet på 8,6 % i forhold til primo 2017. Den hårde konkurrence på udlån betød imidlertid, at vi ikke kunne opretholde et stigende udlån i 4. kvartal, hvor der samtidig var en høj afvikling på eksisterende lån. Samtidig gjorde den positive udvikling i landbruget, at landmændene trak mindre på deres kreditter. Ligeledes har priskonkurrencen, som er et resultat af, at bankerne de seneste mange år har oplevet en svag låneefterspørgsel, medført et fald i bankens renteindtægter.

En stor del af vores udlån sker til små og mellemstore erhvervsvirksomheder, men vi har i 2017 også oplevet en lille stigning i efterspørgslen blandt privatkunder som følge af de bedre samfundskonjunkturer, der også i vores banks lokalområder medfører en spirende optimisme.

I lighed med de foregående år har det lave renteniveau desuden betydet en stor efterspørgsel efter investeringsprodukter med højere afkastpotentiale end indlån. Så der har været rigtig travlt på investeringsområdet.

Og så til en anden vigtig post i regnskabet, som i høj grad også er påvirket af udefra kommende faktorer – nemlig vores nedskrivninger. De senere år har nedskrivningerne på såvel privatkunder som erhvervs-kunder generelt været faldende i takt med, at samfundskonjunkturerne er blevet bedre, og hjulene i økonomien har kørt hurtigere. 2017 var ingen undtagelse.

I 2017 udgjorde bankens samlede nedskrivninger 41,8 mio. kr. mod 64,6 mio. kr. i 2016, hvilket svarer til et fald på 35 %.

I banken er vi naturligvis glade for, at vores nedskrivninger over en bred kam falder, og vi mener på den baggrund, at vores forretningsmodel igen har vist sig holdbar. Jeg vil samtidig understrege, at vi fortsat sætter stor pris på det gode kredithåndværk i Danske Andelskassers Bank og ikke lempet kravene til kunderne eller bevilliger lån på et utilstrækkeligt grundlag, blot fordi renten er lav, boligpriserne stiger, og der er vækst i økonomien.

Generelt har 2017 været et godt år for dansk landbrug. Det har stor betydning for en bank som vores, der grundet bankens historik har og altid har haft et stort antal landbrugskunder. Mange landbrugsbedrifter har kunnet præsentere positive regnskaber på grund af højere afregningspriser på deres varer. Regnskabsresultaterne dækker dog over en stor spredning både mellem de enkelte bedrifter og mellem de forskellige driftsgrene, hvor den største fremgang er koncentreret hos mælke- og svineproducenterne, som tidligere har været meget hårdt ramt af lave priser.

Imidlertid er festen muligvis ved at være forbi, næsten allerede inden den for alvor er startet. Priserne på vigtige landbrugsvarer som svinekød, smågrise og smør er nemlig kommet under pres igen, og flere økonomer vurderer, at erhvervet er på vej ind i en ny lavkonjunktur, som vil ramme landmændene i løbet af 2018.

En ny landbrugskrise vil kunne medføre øgede nedskrivninger på bankens landbrugseksponeeringer i 2018, og derfor følger vi naturligvis udviklingen meget nøje og sikrer en tæt kontakt med landbrugskunderne og en grundig styring, som gør det muligt at vurdere situationen løbende og lave de nødvendige foranstaltninger.

Overordnet set har vi dog allerede taget højde for de svingende afregningspriser og en vis følsomhed i erhvervet, og det er således ikke vores forventning, at de mindre gunstige udsigter for landbruget vil få stor betydning på nedskrivningsniveauet i 2018.

Pr. 1. januar 2018 skal pengeinstitutterne opgøre deres nedskrivninger efter nye regnskabsregler efter IFRS9. Hvor den gamle metode var baseret på indtrufne tab, er den nye baseret på forventede tab.

Fremadrettet skal der nedskrives på alle lån, hvor alle lån skal placeres i tre stadier. Stadie 1 med lav kreditrisiko – typisk nye lån, stadie 2 med betydelig stigning i kreditrisikoen og endelig stadie 3 med kreditforringede lån. Myndighederne har stillet krav om, at pengeinstitutterne i deres årsrapporter skal oplyse om effekten ved overgangen. Den beløbsmæssige effekt er for Danske Andelskassers Banks

vedkommende opgjort i intervallet 70 – 90 mio. kr. efter skat, hvilket fremgår af note 1 i regnskabet. Når der er angivet et interval, skyldes det, at der fortsat er usikkerheder omkring fortolkninger og det bagvedliggende IT-system, som er leveret af vores dataleverandør BEC.

Bankens samlede omkostninger til lønninger og administration steg fra 416,1 mio. kr. i 2016 til 423,8 mio. kr. i 2017, svarende til 1,8 %.

Det skyldes blandt andet, at lønudgifterne trods et faldende antal ansatte er steget en smule fra 245,7 mio. kr. i 2016 til 247,8 mio. kr. i 2017. Årsagerne til de stigende lønudgifter er hovedsageligt overenskomstreguleringer samt en forøgelse af feriepengeforpligtelsen.

Derudover er bankens øvrige administrationsudgifter steget med 3,3 % Det er især stigningen i IT-udgifterne på 13 %, der har haft den største påvirkning. Øgede myndighedskrav samt udviklingen af digitale løsninger medfører betydelige investeringer hos vores IT-leverandør, BEC. Der er desværre ikke tegn på, at IT-udgifterne vil falde, snarere tværtimod.

Posten "Andre driftsudgifter" er til gengæld faldet markant fra 29,9 mio. kr. i 2016 til 3,6 mio. kr. i 2017. Det skyldes, at der i 2016 var udgiftsført 22,8 mio. kr. vedrørende forpligtelser til afskedigede og fritstillede medarbejdere i forbindelse med effektivisering og tilpasning af bankens organisation.

Vi har ikke blot i 2016, men igennem en årrække løbende gennemført forskellige tilpasninger i banken, som Anders Hestbech også var inde på i sit indlæg. Vi vil naturligvis fortsat have skarpt fokus på vores omkostninger, så vi også i fremtiden kan drive banken så effektivt som muligt.

Bankens basisindtjening – som er indtjeningen før nedskrivninger, kursreguleringer og udgifter til sektorløsninger – er faldet fra 162,8 mio. kr. i 2016 til 138,9 mio. kr. i 2017, hvilket ligger indenfor det forventede interval på 130-170 mio. kr. for 2017.

Faldet i basisindtjeningen skyldes hovedsageligt de stigende IT-udgifter, der som nævnt for lidt siden er et udtryk for, at flere og flere bankprocesser digitaliseres. Dertil kommer øgede myndighedskrav. Digitaliseringen ser jeg som en nødvendig udvikling og er af den klare holdning, at bankens investeringer i øget digitalisering er vejen frem, og at investeringerne på sigt vil føre til effektiviseringer af bankens processer og dermed i højere grad gøre det muligt for bankens medarbejdere at fokusere på kunderne og den personlige kontakt. Dette vil totalt set forbedre den samlede kundeoplevelse.

Vi har gennem mange år haft en meget tilfredsstillende likviditetssituation i Danske Andelskassers Bank, hvilket blandt andet skyldes, at vi de seneste år har haft et større indlånsoverskud.

Ved udgangen af 2017 udgjorde bankens udlån i forhold til indlån 82 %, og vores likviditet er fortsat yderst tilfredsstillende med en overdækning på 149 % i forhold til lovens krav. Vi er således langt over det ekstra

krav, Finanstilsynet har opstillet i tilsynsdiamanten, hvor det lyder, at man skal være mindst 50 procent over lovens krav.

De seneste år har vi med jævne mellemrum haft fornøjelsen af at få besøg af Finanstilsynet, og 2017 var ingen undtagelse.

I 2017 var der dog ikke tale om, at Finanstilsynet var på inspektion i banken – de var der for at foretage en regnskabskontrol af vores årsrapport for 2016. Hvert år er det nemlig sådan, at Finanstilsynet udtrækker et antal børsnoterede bankers årsrapporter og delårsrapporter til regnskabskontrol, og i 2017 var turen altså kommet til DAB.

Resultatet af regnskabskontrollen var, at Finanstilsynet fandt nogle fejl i årsrapporten for 2016, som dog udelukkende var af ”teknisk” karakter” og kun vedrørte noteoplysninger og placeringen af oplysninger i årsregnskabet og årsrapporten. Fejlene har således ikke haft nogen effekt på resultatet, balancen, egenkapitalen, kapitalprocenter eller nøgletal.

Der er naturligvis korrigeret for samtlige fejl i årsrapporten for 2017.

Og nu vi taler om Finanstilsynet, så har tilsynet i slutningen af 2017 fastsat principperne for de nye NEP-krav (NedskrivningsEgnedePassiver). Målet med NEP-kravene er, at private løsninger kan håndtere afviklingen af kapitalmæssigt udfordrede institutter, så skatteyderne ikke skal til lommerne, hvis et pengeinstitut krakker. Danske Andelskassers Bank har modtaget oplysning om et foreløbigt NEP-tillæg på 5,5 %, som skal indføres over en 5-årig overgangsordning fra 2019 til 2021. NEP-tillægget vil blive genberegnet hvert år i forhold til udviklingen i bankens risiko og kapitalforhold. NEP-tillægget skal i udgangspunktet dækkes af egenkapitalen, men der er åbnet op for, at tillægget vil kunne dækkes af såkaldte Tier 3-obligationer.

På sidste års generalforsamling var et af de temaer, der fyldte en del på dagsordenen, realiseringen af bankens kapitalplan. Det har bestemt ikke fyldt mindre i 2017 på grund af blandt andet den løbende implementering af CRR, indfasningen af kapitalbuffere, nye NEP-krav samt overgangsreglerne for medregning af statslig hybrid kapitalindskud optaget i henhold til Bankpakke II.

For de af jer, der ikke er klar over det, har overgangsreglerne betydet, at bankens statslige hybridlån ikke længere kan medregnes i kapitalgrundlaget efter den 31. december 2017.

Dette har medført, at vi i december 2017 gennemførte en kapitalforhøjelse som en målrettet emission, hvor vi forøgede egenkapitalen med knap 113 mio. kr. Efterfølgende foretog vi en delindfrielse af det statslige hybride kapitalindskud med provenuet fra den målrettede emission, hvorefter restgælden udgør 19 mio. kr. inkl. 10 % step-up. Hele øvelsen gav en forbedring af bankens kapitalmæssige overdækning på 1,5 procentpoint. Dermed tog banken endnu et væsentligt skridt henimod at blive helt fri for statslige midler.

Vi forventer at hente yderligere kapital i første halvår af 2018 i form af en Tier 2-udstedelse i størrelsesordenen 105 – 150 mio. kr. med henblik på at indfri resten af det statslige hybridlån og i det hele taget styrke og forbedre bankens kapitalgrundlag. På nuværende tidspunkt er der allerede flere investorer, der har vist interesse.

Med udstedelsen af et nyt Tier 2-lån og en endelig indfrielse af det statslige hybridlån vil den nuværende kapitalplan være gennemført fuldt ud, og Danske Andelskassers Bank vil i langt højere grad være en solid og velkapitaliseret bank, som er optimalt rustet til at møde fremtidens udfordringer og udnytte de muligheder, der viser sig.

Det sidste, jeg vil komme ind på i min gennemgang af regnskabet, er bankens kapitalmæssige overdækning eller med andre ord bankens ”robusthed”.

Ultimo 2017 havde banken en kapitalprocent på 16,4 % i 2017 mod 15,7 % i 2016, og kapitalbehovet kunne gøres op til 11,8 % i 2017 mod 12,7 % i 2016. Det betyder, at mens banken ved udgangen af 2016 havde en kapitalmæssig overdækning på 3,0 %, havde vi pr. 31. december 2017 en overdækning på 4,6 %.

Oversat til almindeligt dansk betyder det, at Danske Andelskassers Bank nu er så godt polstret, at banken vil kunne tåle at miste 381 millioner kroner, inden der er behov for ekstra tilførsel af kapital i forhold til de lovgivningsmæssige kapitalkrav, hvilket giver os en helt anden robusthed end tidligere.

Til slut vil jeg sige et par ord om bankens forventninger til det kommende år.

I det store og hele tyder alting på, at 2018 bliver endnu et godt år, hvor der naturligvis vil være bump på vejen – som for eksempel, hvis landbrugspriserne kommer under endnu mere pres – men hvor vi forventer, at de gunstige samfundsmæssige konjunkturer vil understøtte bankens forretning.

Vi forventer en beskeden vækst i udlånet, hvor der navnlig forventes en fortsat vækst i udlånet til erhverv. Privatkunders efterspørgsel efter udlån i Danske Andelskassers Banks primære markedsområder uden for de større byer i Jylland og på Fyn forventes dog fortsat at være på et begrænset niveau, og der forventes en fortsat høj afvikling på eksisterende lån.

Der er ingen tvivl om, at bankens høje indlånsoverskud samt det lave renteniveau og en forventeligt hård konkurrence om kundernes gunst igen i 2018 vil lægge pres på bankens topline. Konsekvensen vil være, at vi skal have et øget fokus på vores omkostninger og indtjening, ligesom vi fortsætter med at fokusere på digitalisering og automatisering.

Presset på toplinjen er således den primære årsag til, at vores forventninger til årets basisindtjening og resultat er på niveau med forventningerne til 2017: Nemlig en forventet basisindtjening på mellem 130 og 170 mio. kr. i 2018 og et resultat før skat i intervallet 50-110 mio. kr.